

घर्मि VS. 4, 22. — 2) *schnellen nach*: वरिष्ठं वममा त्रिघर्ति मायिनि RV. 5, 48, 3. आ कृत्त ईं बुद्धराणो त्रिघर्ति लुचो बुध्रे 4, 17, 14. — *caus. sprengen*: तूष्णीमाधारमाधारयति TS. 6, 3, 2. ÂCV. GRH. 1, 10. ÇAT. BR. 1, 4, 4, 3. 2, 3, 2, 19. तयोर्मा दन्तिणा तस्यामाधारयति 3, 5, 2, 11. आग्नीधीये 4, 4, 2, 8. — Vgl. आघार.

— व्या *caus. umhersprengen; besprengen*: अत्पया TS. 5, 4, 5, 1. 6, 2, 8, 3. उत्तरवेदिम् 6, 2, 2, 1. ÇAT. BR. 3, 5, 2, 23. 6, 2, 19. 9, 2, 2, 3.

2. घृ (घृ), त्रिघर्ति *leuchten* DĀTUP. 23, 14. घृणाति (घृण्, घृन्), घृणते oder घृणीति, घृणते *dass.* 30, 7. partic. घृत (von घृण्) P. 6, 4, 37, Sch. *brennend, leuchtend* (दीप्त, प्रदीप्त) H. an. 2, 167. MED. I. 17. ÇABDAR. im ÇKDR. Vgl. घृताचि. Auf eine Wurzel घृ *glühen, brennen* sind घर्म, घृण, घृणि, आघृणि, घंस, घंस zurückzuführen. Im Slawischen stellen sich zu dieser Wurzel: *горѣти ardere, грѣти calefacere, горѣхъ amarus, жаръ Hitze, жара Sommerhitze* und wohl auch *грѣхъ peccatum* (das Gewissen brennend), welches Miklosich (die Wurzeln des Altslovenischen, S. 21) mit Unrecht auf गर्ह zurückführt, da ह् und ख sich nicht zu entsprechen pflegen. Vgl. auch घण.

3. घृ, घर्षयति *bedecken* VOP. in DĀTUP. 32, 107.

घर्हृ m. *Reibstein* ÇKDR. nach einem Pūr.

घर्हृ m. *ein best. Fisch* (vgl. गर्गर, गर्गरक, गर्गाट) ÇABDAR. im ÇKDR.

घर्हृ (onomatop.) 1) m. a) *Geknist, Gerassel u. s. w.* H. an. 3, 551.

fg. f. MED. r. 132. चाडैडमरनिर्घोषैर्घर्षे श्रुतवान्धनिम् RĀGA-TAR. 2, 99. बभाषे कृष्याप्यान्धघर्षरात्रर्ज्ञरम् KATUŚ. 23, 66. Hier wohl eher adj. *gegurgelt, unter Gegurgel hervorgebracht*. — *Gelächter* H. 296. — b) *Eule* TRIK. 2, 5, 14. H. an. MED. — c) *Spreufeuer* BUDĀIPR. im ÇKDR. — d) *Vorhang* (चलद्धार) H. an. MED. Thür MED. ÇKDR. giebt चलद्धार durch पर्वतद्धार wieder und WILSON hat diesem entsprechend: *Gebirgspass*. Offenbar haben sie अचलद्धार gelesen, was wohl in MED. denkbar ist, aber nicht in H. an., da hier das Wort am Anfange des Verses steht. वस्त्रघर्षरी wird TRIK. 3, 3, 239 und H. an. 3, 373 zur Erklärung von चलनी ein Unterrock von Frauenzimmern niederen Standes gebraucht. Schliesslich ist noch zu bemerken, dass wohl ein Vorhang, aber nicht ein Gebirgspass nach einem Geräusch benannt sein könne. — e) N. pr. eines Flusses H. an. MED. — 2) f. आ eine Glocke am Halse eines Pferdes TRIK. 2, 8, 46. — 3) f. (ohne Angabe der Form) a) als Schmuck verwandte Glöckchen (घर्षरी H. ç. 134). — b) eine Art Laute MED. — Vgl. घुरघुराप्, घुरुरक, घुरुराप्, घाटरी.

घर्षरक (von घर्षर) 1) m. N. pr. eines Flusses (= घर्षर) RĀGĀN. im ÇKDR. — 2) f. घर्षरिका a) als Schmuck verwandte Glöckchen. — b) das Stöckchen, mit dem verschiedene musikalische Instrumente geschlagen werden, H. an. 4, 12. MED. k. 187. — c) ein best. musikalisches Instrument VIÇVA im ÇKDR. — d) geröstetes Korn. — e) N. pr. eines Flusses H. an.

घर्षरित (wie eben) n. *Gegrünze*: सूकरस्य BUDĀ. P. 3, 13, 23.

घर्षुघा f. *Holzurm* (यमकीट) RATNAM. im ÇKDR. घर्षुघा WILS. — Vgl. घुरुर.

घर्षा (घृण्) s. 2. घृ.

घब्, घर्षति *sich bewegen* VOP. in DĀTUP. 11, 32.

II. Theil.

घर्म (von 2. घृ) m. Uṇ. 1, 147. 1) *Gluth, Wärme*; sowohl *Sonnenhitze* als *Feuersgluth*, θερμός, = अहन् NAIKH. 1, 9. = आतप und उष्मन् (उष्ण) TRIK. 3, 3, 296. H. an. 2, 322. MED. m. 12. घर्म सुरुचम् RV. 1, 112, 1. अग्नि, घर्म, सूर्य VS. 18, 22. असु, घर्म, स्वर Luft, Wärme, Licht 8, 19 (vgl. AV. 7, 97, 4). घर्म, वात, अर्क TBa. 1, 1, 2, 1. AV. 9, 7, 3. त्रयो घर्मास्त उषसं सचते RV. 7, 33, 7. AV. 8, 9, 13. आदित्यो वै घर्मस्तं सायमग्नौ नुहोम्यग्निर्वै घर्मस्तं प्रातरादित्ये नुहोमि ÇAT. BR. 11, 6, 2, 2. 14, 1, 2, 17. यानि घर्मं कपालान्युपचिन्वन्ति वेधसः TS. 1, 1, 2, 2. आ सूर्यादभरन्वर्ममेके RV. 10, 181, 3. 16, 10. अग्नीहो घर्मः 1, 164, 26. AV. 8, 8, 17. RV. 3, 26, 7. AV. 6, 36, 1. SUÇ. 1, 236, 7. 237, 15. तं तमालवृत्तं घर्मात्प्रक्षायार्थी समाश्रितः Pāṇ. ŚAT. 80, 7. 162, 11. 174, 10. HIT. I, 90. die heisse Jahreszeit H. an. MED. R. 1, 63, 24. RAGH. 16, 43. VARĀH. BRH. S. 54, 9. innere Gluth: मुकुमुकुर्निःश्वसतश्च घर्मं सा तस्य शोकेन जगाम रात्रिः R. 2, 73, 45. Schweiss AK. 1, 1, 2, 33. TRIK. H. 303. H. an. MED. — 2) *Kessel*, namentlich *das Gefäss, welches zum Heissmachen der Milch für das Aṇvin-Opfer dient*; s. प्रवर्ग. घर्मश्चित्तः प्रवृत्ते य आसीदपस्मपस्तन्वादां विप्राः RV. 5, 30, 15. पितुर्न पुत्र उषसि प्रेष्ठ आ घर्मो अग्निमूतयन्वादादि 43, 7. पीपिवांसमाश्रिता घर्ममच्छं zum überwallenden Kessel 76, 1. आ घर्मे सिञ्च पयं उन्निपायाः AV. 7, 73, 6. 1. 2. AIT. BR. 1, 18, 22. ÇAT. BR. 14, 1, 2, 10. 3, 2, 1. LĪTJ. 1, 6, 3. 5, 6, 12. VS. 8, 61. संचित्से प्रावृष्यागतायां तता घर्मा अम्रवते विसर्गम् sowohl: *die heissen Kessel haben ein Ende, d. i. die von der Sonne ausgeglühten Lachen* (der Frösche) *kühlen sich ab*; als auch: *die Milchkochungen sind fertig* (weil das Thun der Frösche mit dem der Priester verglichen wird) RV. 7, 103, 9. Aehnlich wie hier scheint auch in den Stellen des RV., welche die Rettung des Atri aus dem heissen घर्म erwähnen, eine kesselförmige Erdvertiefung verstanden zu sein, sei es überhaupt eine Grube, etwa zum Dörren oder Backen gebraucht, oder ein Krater; vgl. खवीस. अग्निरत्रिं घर्म उरूप्यदतः RV. 10, 80, 3. उपे स्तृणीतमत्रये हिमेन घर्ममश्रिना 8, 62, 3. हिमेन घर्मं परितस्तमत्रये 4, 119, 6. 112, 7. — 3) *heisse Milch* oder *sonstiger heisser Opfertrank*, vorzugsweise der Aṇvin, NAIKH. 3, 17. An mehreren Stellen lässt sich nicht zwischen 2 und 3 scheiden. पिबंतं घर्मं मधुमत्तम् RV. 8, 76, 2. 1, 180, 4. अयं वा घर्मो अश्रिना स्तोमेन परि पिच्यते 8, 9, 4, 7. नाशिरं दुह्रे न तपति घर्मम् 3, 33, 14. 1, 119, 2. अतोपि घर्मो मनुषो दुहरो 7, 70, 2. AV. 4, 1, 2. मधुनः सार्घस्य घर्मं पात VS. 38, 6, 3. 9. 10. 12. ÇAT. BR. 4, 5, 2, 5. 14, 1, 2, 7. KĀTJ. ÇR. 26, 6, 3. 12. ÂCV. ÇR. 4, 7. Vgl. auch NIA. 6, 32 nebst den Erl. und 11, 42. — 4) *घर्मतनु* du. N. eines Sāman Ind. St. 3, 216. — 5) N. pr. eines Sohnes des Anu und Vaters des Ghṛta HARIY. LANGL. I, 133 (Calc. Aug. 1840: घर्म). — Vgl. दधिघर्म.

घर्मचर्चिका (घर्म + चर्च) f. *ein durch die Hitze hervorgerufener juckender Hautausschlag* PRAJOGĪMṚTA im ÇKDR.

घर्मदीधिति (घर्म + दी) m. *die Sonne* (im Gegens. zu शीतोष्ण u. s. w.) RAGH. 11, 64.

घर्मडुघ (घर्म + डुघ) adj. *warne Milch gebend* oder *den Stoff zu dem घर्म 3. milchend*: धेनू AV. 4, 22, 4. अघर्षुघर्मडुघामाह्वयति ÂCV. ÇR. 4, 7. ÇAT. BR. 4, 3, 2, 4. 14, 2, 2, 15. 3, 2, 33. KĀTJ. ÇR. 26, 7, 42.

घर्मडुक् (घर्म + डुक्) adj. *dass.*: (अङ्गिरामां) पृश्निर्वर्मधुगासीत् TBa. 2, 1, 2, 1. NIN. 11, 52. KĀTJ. ÇR. 25, 6, 2. 11.